

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 335/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti AUTO-GUMA, s. r. o., Snežienková 5, Košice, právne zastúpenej advokátom JUDr. Tiborom Šafárikom, Advokátska kancelária, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 41 Cob 339/2013 z 19. júna 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti AUTO-GUMA, s. r. o., **o d m i e t a** pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti AUTO-GUMA, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 1. júna 2015, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 41 Cob 339/2013 z 19. júna 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Sťažnosť je písaná stručným až úsporným štýlom, bez širšej argumentácie a sťažovateľka v nej uviedla toto:

«Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. 41Cb 339/2013 z 19. júna 2014 potvrdil rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici č. 64Cb 225/2010-610 zo dňa 4. júna 2013, ktorým bol zamietnutý môj návrh na zaplatenie 90.000 eur ako náhrady investícií do prenajatej nehnuteľnosti.

Súdy svoje rozhodnutia založili na názore, že navrhovateľovi chýba aktívna legitímácia (vecná) na vymáhanie nároku vzhľadom na formálne vadný doklad. Týmto dokladom je Zmluva o predaji podniku, podľa súdov neplatná. Preto na novú firmu neprešlo žalovateľné právo, resp. nárok.

Tento názor však nie je v súlade s dikciou § 476 ods. 1 a nasl. Obchodného zákonníka. Súdom „chýbali“ prílohy, na ktoré sa zmluva odvoláva, pričom sa súčasne tvrdí, že z jej obsahu nevyplýva, že „... by súčasťou prevádzaného podniku boli aj iné práva a iné majetkové hodnoty...“ Podľa zaradenia tejto vety do celkového kontextu mal (odvolací) súd zrejme na mysli vadu, spočívajúcu v neuvedení žalovanej sumy medzi aktíva. Nevidím totiž žiadny zákonný dôvod sankcionovania nepredloženia príloh, keď na to nebol dôvod. Na komplexné posúdenie prejudiciálnej otázky platnosti zmluvy jednak nestačí povrchné skúmanie, najmä však navrhovateľ si nevyhnutne v čase prevodu nemusel byť svojho nároku vedomý: Stačilo sa o ňom dozvedieť (za splnenia ostatných podmienok) v premlčacej lehote po skončení nájmu (§ 667 ods. 1 OZ).

Odvolací súd v rozpore s právnou praxou nereagoval na konkrétnu námietku v odvolaní ohľadne rigidneho formalizmu pri hodnotení zmlúv príslušnými orgánmi. V súdnej veci navyše nešlo o spor o platnosť zmluvy, keď navyše nemal s jej obsahom problém príslušný registrový úrad.

Účastníci viedli medzi sebou dlhotrvajúci dialóg o veci, čiastočne na stretnutiach, čiastočne korešpondenčné. Posledným „výstupom“ bol pripojený návrh na vyrovnanie vypracovaný odporcom, no pre personálne zmeny nezavršený. Pridlhá doba „vybavovania“

napokon viedla k podaniu návrhu na vydanie platobného rozkazu. Za splnenú podmienku jeho podania bola a je považovaná listina, resp. list zo dňa 13.11.2009 zn. IGR PRAV/09, spĺňajúci parametre ustanovenia § 323 Obchodného zákonníka. Zákon nebráni tomu, aby takéto „uznanie“ obsahovalo bez sankcie neplatnosti text, významom či už súvisiaci, alebo aj nie. Na tento doklad naväzovali ďalšie. Nepredkladám ich ako dôkazy, keďže to OSP vylučuje. V presvedčení, že „uznanie“ nepotrebuje ďalšiu nepriamu podporu som ich nepripojil v čase aktuálnom. V každom prípade však predstavujú konsenzus vo chvíli ich vypracovania, záväzný aj v budúcnosti.

Podľa vyššie citovaného ustanovenia súd „... starostlivo prihliada na všetko, čo za konania vyšlo najavo...“. Na spomínaný doklad som odvolací súd opäť upozornil. Bolo preto jeho povinnosťou zaujať stanovisko vlastné a vytknúť absenciu stanoviska súdu prvostupňového. Kogentná povaha ustanovenia končí, resp. je vyčerpaná uvedením dôvodu a výšky pohľadávky. Zvyšok ide na vrub neformálnosti obchodných vzťahov, ktorú Obchodný zákonník akceptuje.

Ustanovenie § 323 Obchodného zákonníka pripúšťa (podľa komentára) námietku, že dlh v čase uznania neexistoval (a contrario za „...predpokladá sa ...!) muselo by však ísť o prijateľný dôvod, medzi ktoré nemôže patriť -vzhľadom na známe okolnosti prípadu - hodnotenie zmluvy o predaji podniku. Prednosť dostávajú ustanovenia o právnych úkonoch (§ 266 a nasl. Obchodného zákonníka). A keďže išlo o právny úkon dvojstranný, aj § 268. Už skôr v odvolaní som uviedol, že účastníci sa správali spôsobom, potvrdzujúcim kontinuitu práv a záväzkov bez ohľadu na sekundárne formality.

Európsky súd pre ľudské práva i Ústavný súd SR sa v mnohých svojich rozhodnutiach venujú obsahovej stránke odôvodnení rozsudkov. Nie všetko totiž, ako to súdy rady prezentujú, patrí do „argumentačného instrumentaria“, reprezentovaného o.i. vecou *Van de Hurk vs. Holandsko*, podľa ktorého nemôže byť povinnosť súdu uviesť dôvody svojho rozhodnutia chápaná tak, že vyžaduje odpoveď na každý argument. Som presvedčený, že uznanie dlhu si vyžaduje uviesť, prečo sa neuznáva. Podľa názoru, uvedenom v náleze I. ÚS 114/08, zakladá tento nedostatok vadu na preskúmateľnosti rozhodnutia. V podobnom, alebo rovnakom duchu sa vyjadrujú aj nálezy Ústavného súdu SR III. ÚS 153/07, I. ÚS 236/06, III. ÚS 44/2011 a iné, ako aj rozsudky ESLP napr. *Kraska*

vs. Švajčiarsko, Ruiz Torija vs. Španielsko, Yanakiev vs. Bulharsko, Higgins vs. Francúzsko a iné.

Do obrazu patologického uplatňovania zásady vigilatibus iuris v protiklade k prostému princípu materiálnej spravodlivosti patrí napadnuté rozhodnutie popri nespornom fakte, že odporca zásluhou navrhovateľa prenajíma lukratívne priestory, predtým totálne zdevastované.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR má každý právo na súdnu ochranu v jeho veci. Právo na spravodlivý proces zaručuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Všeobecné súdy svojím postupom a rozhodnutiami tieto základné ľudské práva porušili.

Z postavenia a úloh Ústavného súdu, konkretizovaných jeho judikatúrou vyplýva, že nie je opravnou inštitúciou v rámci hierarchie všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05). Výnimku tvoria prípady, kedy po preskúmaní rozhodnutia všeobecného súdu, prípadne v jeho konaní dôjde k vadám, kvalifikovateľným ako porušenie základných práv. Vtedy sú preskúmaniu podrobené ako otázky skutkové, tak právne závery. Ak sa skonštatuje ich arbitrárnosť, zásah Ústavného súdu je opodstatnený (IV. ÚS 43/04). Ako už bolo uvedené, medzi ústavoprávne požiadavky patrí riadne, zrozumiteľne a logicky zdôvodnené rozhodnutie. Prostý nesúhlas účastníka s výsledkom konania nie je pravdaže sám osebe postačujúcim dôvodom na jeho zmenu. Na strane druhej nemožno akceptovať stav, keď sa rozsudok nevyjadrí k otázke, resp. argumentu, ktorý má potenciál byť rozhodujúcim. V tejto veci chýba čo i len všeobecná protiargumentácia či už protistrany alebo súdu! Pritom písomne doložený fakt bol formulovaný „... dostatočne jasným a presným spôsobom...“ a bol nanajvýš „... konkrétny ...“ (Ruiz Torija vs. Španielsko, Pronina vs. Ukrajina). Opätovne zdôrazňujem, že i keď nebol v priebehu konania v centre pozornosti pre zbytočné pristúpenie na odťažitú polemiku o nerozhodujúcich otázkach, bol jediným argumentom a podkladom pre začatie konania. Beriem pritom na vedomie, že Ústavný súd nemá dôvod hodnotiť dôkaz po stránke jeho hmotno-právnej závažnosti. To je - zanedbaná - úloha súdov všeobecných.»

3. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom:

„Vysloví porušenie základného práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. 41Cob 339/2013 z 19. júna 2014-07-31

Zruší napadnutý rozsudok a vráti vec Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie

Prizná sťažovateľke právo na náhradu trov konania.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

III.

5. Bez potreby bližších doktrínálnych záverov k označeným ústavným právam sťažovateľky alebo citovania právnych záverov krajského súdu obsiahnutých v napadnutom rozsudku je potrebné konštatovať, že sťažnosť nie je argumentačne koncipovaná tak, aby sa z nej dalo vyvodiť, aké závery krajského súdu mali poškodiť sťažovateľku na jej procesných ústavných právach.

5.1 Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca.

5.2 V sťažnosti absentuje minimálna argumentácia, relevantné námietky a prezentovanie súvislostí týkajúcich sa porušenia ústavných práv konkrétnymi právnymi závermi krajského súdu v napadnutom rozsudku. Uvedené odôvodňuje záver ústavného súdu o odmietnutí sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

6. Ústavný súd už len na poli obiter dicta dopĺňa, že pri predbežnom prerokovaní sťažnosti neušlo jeho pozornosti, že v sťažovateľkinej veci boli prítomné aj iné dôvody odmietnutia sťažnosti.

6.1. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základných práv a slobôd poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a ústavný súd až subsidiárne.

6.2 Z princípu subsidiarity vyplýva, že ústavný súd poskytuje ochranu základným právam a slobodám iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri skúmaní podmienok konania o sťažnosti riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je ochrana základných práv a slobôd poskytovaná ústavným súdom prostredníctvom ústavou

a zákonom o ústavnom súde upraveného konania o sťažnosti subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak o tejto ochrane nerozhodujú všeobecné súdy (porov. mutatis mutandis II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť (porov. I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

6.3 Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

6.4 Z kusej argumentácie sťažovateľky uvedenej v sťažnosti možno vyčítať, že sťažovateľka namieta arbitrárnosť prijatých záverov (odôvodnenia) krajského súdu v napadnutom rozsudku.

6.5 Na tomto mieste sa žiada konštatovať, že ústavný súd rešpektuje koncepciu opravných prostriedkov, tak ako si ju nastaví Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“), ak je to v medziach ústavy (porov. II. ÚS 398/08). Ústavný súd poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že v čase rozhodovania krajského súdu a podania sťažnosti ústavnému súdu bol judikatúrny stav k otázke prípustnosti dovolania taký, že časť senátov najvyššieho súdu akceptovala (silnú) nepreskúmateľnosť napadnutých rozhodnutí pre nedostatok odôvodnenia ako dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (porov. II. ÚS 647/2014, bod 23; porov. Gyarfáš, J. Zakladá nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odňatie možnosti konať pred súdom? Lexforum 27. októbra 2014, dostupné na <http://www.lexforum.sk/512>), avšak iné senáty zastávali opačný právny názor.

6.6 Ústavný súd nechce artikulovať sympatie k jednému alebo druhému z právnych názorov senátov najvyššieho súdu, ale v situácii, keď väčšina najvyššieho súdu rozhodovala rozdielne od 17 rokov starého, hoc zjednocujúceho a možno dogmaticky správneho rozhodnutia č. R 111/98, bolo namieste v záujme právnej istoty účastníkov konaní pred všeobecnými súdmi [v smere jasného zodpovedania otázky možnosti podať z dôvodu

namietaného arbitrárneho odôvodnenia dovolanie opierajúce sa o § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku] hľadanie riešenia v pracovniach najvyššieho súdu, keďže ústavný súd nemôže zjednocovať nekonzistentnú judikatúru najvyššieho súdu. Tak sa aj stalo a najvyšší súd prijal stanovisko občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3. decembra 2015 č. 2/2016 (publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky), podľa ktorého *„nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“*

6.7 V zmysle už popísaných konklúzií možno uzavrieť, že právny poriadok Slovenskej republiky [t. j. s ohľadom na dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku v spojení s v tom čase nejednotnou judikatúrou najvyššieho súdu k aplikácii tohto dovolacieho dôvodu] poskytoval sťažovateľke účinný právny prostriedok ochrany jej základných práv a slobôd, ktorý mohla vzhľadom na v tom čase nejednoznačnosť judikatúry najvyššieho súdu k dovolaciemu dôvodu podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku v spojení s námietkou o arbitrárnem odôvodnení druhostupňového súdneho rozhodnutia (v sťažovateľkinej veci ide o námietku arbitrárneho odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu) využiť (t. j. podať dovolanie). Inak povedané, sťažnosť podaná ústavnému súdu bola podaná predčasne, keďže existoval iný orgán verejnej moci (najvyšší súd) oprávnený poskytnúť ochranu sťažovateľkiným základným právam a slobodám.

6.8 Vzhľadom na uvedené závery ústavný súd mohol odmietnuť sťažnosť podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde aj pre jej neprípustnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2016